

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **HISTORIA DO CANTO**

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN									
DISCIPLINA: HISTORIA DO CANTO									
ESPECIALIDADE	Interpretación				ITINERARIO			CANTO	
CARÁCTER	Obrigatoria				TIPO DE CLASE			COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	CANTO				XEFE DE DPTO.			Lorenzo de los Santos Gago	
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA			Aida Cruz Estévez	
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:
ECTS/CUAD.							3		Observacións:
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA	
	Aida Cruz Estévez				aidacruz@edu.xunta.gal			Xoves, de 14h. a 15h.	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRIPTOR:	Estudo teórico-práctico da historia da música vocal a través dos/as autores/as e intérpretes, así como da evolución da técnica vocal e das diferentes escolas interpretativas. Estudo dos trazos estilísticos e criterios interpretativos das diferentes épocas e autores/as en relación cos diferentes xéneros.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Os adquiridos nas diferentes disciplinas da especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	A disciplina ten relación directa co resto das disciplinas propias de interpretación no canto (canto, repertorio, concertación, escena lírica, música de cámara e coro), de maneira que se apliquen os coñecementos da mesma analítica e razoadamente na interpretación dos diferentes repertorios, acordes ao xénero, época e autor.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T4, T8, T14, T16
COMPETENCIAS XERAIS:	X4, X9, X10, X11, X12, X17, X18, X26
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI6, EI10
<i>*Ver a listaxe e descrición de competencias no Real Decreto 163/2015, do 29 de outubro</i>	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Analizar a evolución estilística do repertorio vocal ao longo da historia	T1, T2, T4, T8, T14, T16, X9, X11, X17, X18, X26, EI6
Coñecer as metodoloxías existentes para a ensinanza do canto	T1, T2, T4, T8, T14, T16, X9, X11, X17, X18, X26, EI6
Ampliar coñecementos sobre o repertorio e literatura para cada unha das tesituras vocais.	T1, T2, T8, T14, T16, X9, X11, X17, EI6
Relacionar a disciplina co resto das propias do itinerario de canto, para lograr interpretacións adecuadas ao xénero, época e autor.	T1, T2, T14, T16, X9, X11, X17, X18, X26, EI6, EI10
Desenvolver a capacidade de procura de información e documentación, así como a capacidade crítica sobre artigos, escritos e/ou diversos medios audiovisuais.	T1, T2, T4, T8, T14, T16, X4, X9, X10, X11, X12,

	X17, X18, X26, EI6, EI10
Utilizar as TIC en beneficio do seu estudo e exposición de traballos, tanto ara consulta como para elaboración de material.	T1, T2, T4,T14, T16, X4, X18, X26, EI6

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
As diferentes escolas	Principais escolas da ensinanza do canto. Os grandes teóricos Cantantes e pedagogos.	4
A evolución estilística do repertorio vocal e o estilo interpretativo	Os diferentes xéneros vocais. Adecuación vocal á época, xénero e estilo. Graffias non convencionais	10
As TIC e os seus beneficios no estudio	Utilización das TIC como medio de acceso rápido á información e investigación, ademais de facilitar a labor de elaboración de material didáctico. Aplicacións das TIC na clase.	2(*)
<i>*Estes contidos aparecen temporalizados cun número de sesións determinados, referidas a aquelas nas que se dedica a maior parte clase, pero, debido ao seu carácter transversal, son traballados ao longo de tódalas sesións.</i>		
TOTAL SESIÓNS:		16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).	1		1
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a na aula)	5		5
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase ou na casa do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a)	7	12	19
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		40	40
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, cursos ou clases de canto e/ou coro....).		20	20
Titorías (atención particular ao alumno/a)		1	1
Actividades de avaliación:			
- Presentación traballos	2		2
- Realización dunha proba tipo exame	1		1
- Revisión de probas		1	1
TOTAL HORAS:			90

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			

6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
-Seguimento do rendemento do alumno (Caderno do Profesor)	Asistir ás clases con regularidade e puntualidade. Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. Realizar eficazmente os exercicios propostos na aula. Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos que se traballan na clase. Demostrar capacidade crítica ante diferentes informacións escritas ou audiovisuais relacionadas co canto. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir.	Todas	30%
-Presentación e exposición de traballos	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.	Todas	30%
-Proba escrita* *o exame debe ter unha cualificación mínima de aprobado para superar a materia	Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.	Todas	40%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Proba escrita	Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.	Todas	70%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.	Todas	30%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
Máis de catro faltas de asistencia á clase implicarán a perda de avaliación continua, tendo que someterse o alumno/a ao procedemento de avaliación alternativa.			
Proba escrita	Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.	Todas	70%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e	Todas	30%

	ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.		
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Proba escrita	Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.	Todas	70%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.	Todas	30%

Para a poder optar á Matrícula de Honra, o alumnado deberá obter cunha cualificación de sobresaínte na disciplina. O/a profesor/a da do/a alumno/a comunicará ao departamento ao do final da semana dos exames. Os/as alumnos/as deberán realizar unha proba deseñada polo departamento a tal fin, cunha convocatoria específica para o mesmo, e que non excederá na súa totalidade dos 30 minutos de duración.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS	
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social. <i>Asemade terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</i>	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.
No presente curso académico non hai alumnado da especialidade que precise pautas por necesidades educativas especiais.	

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS
Allier, R. : <i>Historia de la ópera</i>. Edit. Ma non troppo   Alier, R. : <i>Sotto voce</i>. Edit. Ma non troppo   Allió, Miriam: <i>Los espacios de la voz</i>. Edit. Clivis   Allió: <i>Reflexiones sobre la voz</i>. Edit. Casa Beethoven   De Mena, Ana: <i>Educación de la voz. Principios fundamentales de ortofonía</i>. Edit. Aljibe   De Pedro, e Sánchez.: <i>Manual práctico de ornamentación barroca</i>. Edit. Real Musical   Falcón, L. : <i>La ópera, voz, emoción y personaje</i>. Alianza Música   Ferrer: <i>Teoría y práctica del canto , El camino de una voz</i>. Edit. Herder   Fischer-Dieskau, D. : <i>Los Lieder de Schubert</i>. Alianza Música

- Fubini: *La estética musical desde la antigüedad hasta el siglo XX*. Alianza Música
- García, M. : *Trattato completo dell'arte del canto*. Edit. Ricordi
- Graetzer, G. : *Los adornos en las obras de J.S.Bach*. Edit. Ricordi
- Grout, D. : *Historia de la música occidental*. Alianza Música
- Harmoncourt; *La música como discurso sonoro*. Acantilado. Barcelona, 2006
- Jackson Menaldi, Cristina: *La voz normal*. Edit. Médica hispanoamericana
- Jacobs, A. e Sadie, S. : *El libro de la ópera*. Edit. Rialp
- Lawson, C. e Stowell, R. : *La interpretación histórica de la música*. Alianza Música
- Lehmann, Lilli: *How to sing*. Edit. Dover
- Mansion: *Estudio del canto*. Edit. Ricordi americana
- Mantel, Gerhard: *Interpretación. Del texto al sonido*. Edit. Alianza Música. Madrid. 2010
- Martín López, C. : *El italiano del melodrama. Estudio lingüístico-musical de la trilogía Da Ponte-Mozart*. Edit. Universidad de Sevilla
- Perelló-Montserrat Caballé: *Canto-Dicción. Editorial Científico-médica*. Barcelona, 1982
- Prevel, R. : *Orfebres de la música*. Edit. Ma non troppo
- Regidor, Ramón: *Temas del canto. El aparato de fonación*. Real Musical
- Reverter, A. : *El arte del canto*. Alianza Editorial
- Starobinski : *Las hechiceras, poder y seducción en la ópera*. Akal Música